

การใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่เดินทาง
มาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา
The Expenditure on Wellness Tourism of Tourists Travelling
in Betong District, Yala Province

เจษฎา ไหลธารณ์

ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์), อาจารย์หลักสูตรเศรษฐศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ชาคร ประพรหม

Ph.D. (Economics), ผู้ช่วยศาสตราจารย์
หลักสูตรเศรษฐศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

Abstract

Currently, wellness tourism gains popularity among tourists. Moreover, Betong district in Yala province is an area that has the potential to be wellness destination. Therefore, the objective of this research is to estimate the expected expenditure on wellness services of tourists traveling to Betong District by applying multiple linear regression model. The result showed that the wellness services which have more proportions in tourists' expenditure are 1) trekking, biking and sightseeing 2) visiting Betong hot spring 3) visiting archaeological sites and community-based tourism and 4) traditional massage service, respectively. The average expected expenditure on overall wellness services are 2,587.8 baht per person per trip. In addition, the average expected expenditure of Malaysian tourists is 2,745.5 baht per person per trip, much more than the expected expenditure of Thai tourists which is 2,114.7 baht per person per trip. The multivariate regression model found that the significant factors that effects the expected expenditures include nationality, age, religion, education level, occupation, monthly income, information about tourism destination, how to travel, accommodation, cost for overall trip, experience on wellness tourism and utilizing wellness tourism services in Betong. Since the expected expenditure of Malaysian tourist

is higher than the expected expenditure of Thais. Consequently, the wellness tourism service should be focus on the demand of Malaysian tourists as the first priority. Analyzing the characteristics of the local government organizations involved in flood disaster management in all four aspects Include. The establishment of the Division of Defense is at a high level. The level of knowledge gained was high. The information received was moderate and Communication is at a high level and Factors affecting public attributes affecting flood disaster management include Ordinary education having a social position and to be trained.

Keywords:

Wellness Tourism, Betong, Expenditure, Multiple Linear Regression Model

บทคัดย่อ

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพกำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ซึ่งอำเภอเบตง จังหวัดยะลา เป็นพื้นที่ ที่มีศักยภาพในการพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ วัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ ประเมินการค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะจ่ายของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง โดยแบบจำลองสมการถดถอยเชิงเส้นหลายตัวแปร จากการศึกษาพบว่า ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีสัดส่วนการใช้บริการมากที่สุด คือ การเดินป่า ปั่นจักรยาน ชมธรรมชาติ รองลงมาคือ การใช้บริการบ่อน้ำร้อน การเยี่ยมชมโบราณสถานและชุมชนท่องเที่ยว อาหารและโภชนาบำบัด และนวดแผนโบราณ โดยค่าใช้จ่ายเฉลี่ยสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างคาดว่าจะจ่ายมีค่าเท่ากับ 2,587.8 บาท เมื่อพิจารณาตามลักษณะของนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียมีค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะจ่ายในการใช้บริการเชิงสุขภาพมีค่าโดยเฉลี่ย 2,745.5 บาท มากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะจ่ายเพื่อใช้บริการเชิงสุขภาพเท่ากับ 2,114.7 บาท ส่วนปัจจัยที่สำคัญที่ตัวกำหนดการใช้จ่ายได้แก่ สัญชาติ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ ระดับรายได้ ช่องทางการรับข้อมูล ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว ที่พักแรม ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ประสบการณ์การใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการเลือกใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ดังนั้นผู้ให้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่จึงควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเป็นลำดับแรก

คำสำคัญ:

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ, เบตง, ค่าใช้จ่าย, สมการถดถอยเชิงเส้นหลายตัวแปร

บทนำ

อำเภอเบตง เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดยะลา ที่มีลักษณะพื้นที่เป็นแผ่นดินยื่นเข้าไปในประเทศมาเลเซีย และเป็นพื้นที่ ที่อยู่ใต้สุดของประเทศไทย มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากพื้นที่อื่นในภาคใต้ เนื่องจากอยู่ในหุบเขา มีลักษณะเป็นแอ่งกระทะ มีอากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี สามารถปลูกพืชผักเมืองหนาวได้ และถือเป็นอำเภอเดียวที่ได้ที่มีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นน้อยที่สุดในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะอำเภอเบตงมีความเป็นพหุวัฒนธรรมที่ผสมผสานกันระหว่างชาวไทยเชื้อสายจีนและชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามอยู่กันอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัยและเข้มแข็ง มากไปกว่านั้น อำเภอเบตงยังมีความสำคัญอย่างยิ่งในเชิงเศรษฐกิจเพราะเป็นเมืองชายแดน เป็นประตูสู่ประเทศเพื่อนบ้านอย่างประเทศมาเลเซีย ในส่วนของการค้าระหว่างประเทศ ด้านศุลกากรเบตงมีมูลค่าการค้าชายแดนสูงเป็นอันดับสี่ของภาคใต้ รองจากด่านศุลกากรสะเดา ปาดังเบซาร์และด่านสุโงโลก ตามลำดับ (กรมการค้าระหว่างประเทศ, 2563) นอกจากเรื่องของการค้าชายแดนแล้ว อำเภอเบตงยังเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ ไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย โดยเฉพาะชาวมาเลเซียที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลามากที่สุด โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 90 ของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง ซึ่งสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา

รายละเอียด	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560
จำนวนนักท่องเที่ยว (พันคน)	180.76	157.90	190.92	211.47	191.88	205.93	156.02	216.48	226.43	292.93
สัดส่วนของ นักท. มาเลเซีย* (%)	83.3	85.75	88.67	92.5	93.03	92.07	89.54	92.23	93.88	94.24
% YOY	-	-12.65	20.82	10.76	-9.27	7.33	-24.24	38.75	4.59	29.36

ที่มา : รวบรวมข้อมูลสถิติจากด่านตรวจคนเข้าเมืองเบตง

หมายเหตุ * สัดส่วนของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเมื่อเทียบกับนักท่องเที่ยวประเทศอื่น ๆ ที่ผ่านด่านตรวจคนเข้าเมืองเบตง

จากตารางที่ 1 พบว่าแนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง ยังคงมีความผันผวน สาเหตุจากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกเช่น ปี 2552 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียลดลง เนื่องจากนักท่องเที่ยวกังวลเรื่องปัญหาเศรษฐกิจโลก จากวิกฤติหนี้สาธารณะและวิกฤติซับไพร์ม ส่วนพ.ศ. 2555 เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาและอำเภอเมือง จังหวัดยะลา ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย ทำให้นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง ลดลงจากปีที่ผ่านมา ส่วน พ.ศ.2557 จำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลงน่าจะเป็นผลจากความไม่มั่นใจในสถานการณ์การเมือง นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียกังวลถึงความไม่ปลอดภัยเพราะมีการชุมนุมประท้วงทางการเมืองของคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ยังไม่นับรวมถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่สำคัญของโลกที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวทั่วโลกเช่น ปัญหาไข้หวัดนก ปัญหาโรค SAR หรือล่าสุดจากการระบาดของ ไวรัส Covid-19 เป็นต้น ซึ่งเป็นเหตุการณ์สำคัญที่ส่งผลกระทบหรือมีผลต่อการตัดสินใจเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย

อย่างไรก็ตาม ต้องยอมรับว่า ในอดีตนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเบตงมีวัตถุประสงค์เพื่อท่องเที่ยวในสถานบันเทิงยามค่ำคืน ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในอำเภอเบตง แต่ในปัจจุบันรูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเปลี่ยนแปลงไป โดยนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียนิยมเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง ในลักษณะเป็นครอบครัวมากขึ้น เน้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรม ที่สำคัญนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ยังชื่นชอบอาหารไทย ซึ่งมีรสชาติถูกปากนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย นอกจากนี้ในอำเภอเบตง ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ อีกเช่น บ่อน้ำร้อนเบตง ซึ่งเป็นบ่อน้ำร้อนที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ประชาชนนิยมเดินทางมาท่องเที่ยว พักผ่อน แช่น้ำร้อนจากความ

เหนือยหลักในการทำงานและมีความเชื่อว่า จะสามารถรักษาโรคได้ ซึ่งปัจจุบัน บ่อน้ำร้อนเบตงยังไม่ถูกพัฒนาในเชิงพาณิชย์ นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวทาง ประวัติศาสตร์เช่น อุโมงค์ปิยะมิตร ซึ่งเป็นอุโมงค์ที่อดีตขบวนการโจรคอมมิวนิสต์ มาลายาเป็นผู้ขุด อยู่ใต้ดินในป่าทึบ ที่นี่เคยเป็นฐานที่มั่นในการปฏิบัติการต่อสู้ ทางการเมือง หรือแหล่งท่องเที่ยวล่าสุดในอำเภอเบตงที่กำลังได้รับความนิยมจาก นักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นอย่างมาก คือ การชมทะเลหมอกที่ตำบลอัยเยอร์เวง โดยปัจจุบันทาง อบต.อัยเยอร์เวงก่อสร้างทางเดินกระเจาไต่ขึ้นออกไปในหน้าผา (sky walk) เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ใหม่ในการท่องเที่ยว นอกจากนั้นยังมีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในตัวเมืองเบตง ได้แก่ หอนาฬิกาเบตง ที่เป็นสัญลักษณ์คู่บ้านคู่เมืองเบตงมาอย่างช้านาน ตู้ไปรษณีย์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก อุโมงค์เบตงมงคลฤทธิ์ วัดพุทธาวาส สวนสาธารณะและสนามกีฬากลางหุบเขา

จากสถานที่ทั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยพบว่า อำเภอเบตง สามารถ พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ เพราะการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จะเป็นการท่องเที่ยวที่ช่วยดูแล บำบัดรักษาฟื้นฟูให้สุขภาพดีขึ้นโดยธรรมชาติ จิตวิทยาหรือกิจกรรมทางศาสนา เพื่อทำให้ร่างกายและจิตใจแข็งแรง ปราศจาก โรคภัย โดยการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จะเป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวใช้เวลา ส่วนหนึ่งจากการท่องเที่ยวหลัก มาใช้บริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประเภทต่าง ๆ ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจะประกอบไปด้วย 13 ประเภท จากสาเหตุที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจศึกษาการประมาณการ ค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะจ่ายสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่ เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเบตงว่ามีค่าใช้จ่ายเท่าไร เพื่อนำผลที่ได้จากการ วิจัยไปพัฒนาพื้นที่และระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่ จะเดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลาเพิ่มขึ้นในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อประมาณการค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะจ่ายของนักท่องเที่ยวที่เดินทาง มาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา เพื่อนำรายได้ที่เกิดขึ้นไป พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพต่อไป

3. การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

3.1 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

Global Wellness Institute (2018) ได้ให้นิยาม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness Tourism) คือการที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาใช้บริการเชิงสุขภาพที่ช่วย ฟื้นฟูร่างกาย จากการเจ็บปวดหรือทำให้สุขภาพแข็งแรง ซึ่งเป็นบริการเชิงสุขภาพ ที่แตกต่างไปจากการบริการทางการแพทย์ที่มุ่งเน้นการรักษา มากไปกว่านั้นการ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพยังสามารถเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น ไม่ว่าจะเป็น การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Tourism) การท่องเที่ยวเชิงการทำ อาหาร (Culinary Tourism) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) การท่องเที่ยว เชิงนิเวศน์ (Eco Tourism) การท่องเที่ยวแนวผจญภัย (Adventure Tourism) และ การออกกำลังกาย (Fitness & Mind-Body) ซึ่งแบ่งบริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็น 6 กลุ่มประกอบไปด้วย

1) บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้านกายภาพ (Physical) เช่น การตรวจสุขภาพ การตรวจเช็คอาการต่อเนื่อง การดูแลรักษาโรคเรื้อรัง การทำสปาการนวด การเข้าสถานออกกำลังกาย การใช้น้ำพุร้อนน้ำแร่

2) บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้านจิตใจ (Mental) เช่น การเล่นเกมโยคะ ไทเก็ก ชี่กง การบำบัดฟื้นฟู รักษาสุขภาพจิตใจ

3) บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับความคิด การสงบจิตใจ (Spiritual) เช่น การนั่งสมาธิ การเป็นอาสาสมัคร การใช้เวลาอยู่กับครอบครัว และเพื่อนหรือการให้เวลากับตนเอง

4) บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่เกี่ยวกับอารมณ์ (Emotional) เช่น กิจกรรมที่ช่วยลดความเครียดที่สะสมมาจากการงานประจำการ Life Coaching จากวิทยากรมืออาชีพ การใช้เสียงเพลงและงานศิลปะบำบัด

5) บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (Environmental)
เช่น การเดินป่าเพื่อศึกษาธรรมชาติ การได้สัมผัสกับธรรมชาติ ดอกไม้ หรือ
ท่องเที่ยวในเชิงประวัติศาสตร์

6) บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้านอาหารเพื่อสุขภาพ (Healthy Eating)
เช่น การได้ลองทำอาหารเพื่อสุขภาพ การได้ซื้อปิ้ง รม อาหารพื้นเมือง อาหาร
เพื่อสุขภาพ โภชนาบำบัดและการขับสารพิษออกจากร่างกาย

ในส่วนของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของไทย มีเอกลักษณ์ที่แตกต่าง
จากประเทศอื่น มีจุดแข็งที่น่าภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาและเชื่อมโยงกับแหล่ง
ท่องเที่ยว เป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีลักษณะเฉพาะท้องถิ่น (สำนักงาน
ปลัด กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559) เช่น บริการสปา และนวดแผนไทย
การนวดประคบ การดูแลสุขภาพด้วยสมุนไพรท้องถิ่น ซึ่งมีชื่อเสียงในระดับ
นานาชาติ ประกอบกับการให้บริการด้วยน้ำใจไมตรี ยิ้มแย้มแจ่มใส ตามมารยาท
อย่างไทย แสดงถึงความเป็นไทย (Thainess)

ปัจจุบันตลาดท่องเที่ยวเชิงสุขภาพขยายตัวอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม
สถานประกอบการที่ให้บริการเชิงสุขภาพ โดยเฉพาะสถานประกอบการของ
ผู้ประกอบการรายย่อย มักมีข้อจำกัดด้านมาตรฐานการให้บริการ บางครั้ง
มีบริการแอบแฝงที่ผิดกฎหมาย ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของการให้บริการท่องเที่ยว
เชิงสุขภาพโดยรวม อีกทั้งการให้บริการบางประเภทมีการแข่งขันด้านราคา
ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการ ทำให้การบริการไม่ได้มาตรฐาน กระทั่งต่อ
ภาพลักษณ์ของผู้ประกอบการรายอื่นที่มีมาตรฐานในการให้บริการ (สำนักงาน
ปลัด กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559)

จากการสำรวจพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามา
ท่องเที่ยวในประเทศไทย ระหว่างปี 2556 ถึงปี 2561 โดยการท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทย จากตารางที่ 2 พบว่า การนวดและสปา ซึ่งเป็นบริการท่องเที่ยว

เชิงสุขภาพประเภทหนึ่ง ที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติใช้บริการมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น จาก
ร้อยละ 33.95 ในปี 2556 เป็นร้อยละ 64.08 ในปี 2561 สอดคล้องกับนักท่องเที่ยว
ในกลุ่มประเทศอาเซียนและนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย ที่มีสัดส่วนการเลือกใช้บริการ
นวดและสปาในทิศทางเดียวกันกับนักท่องเที่ยวโดยรวม

ส่วนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประเภทการตรวจสุขภาพหรือคัดกรอง
เสริมความงาม ซึ่งเป็นบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเช่นเดียวกัน ถึงแม้ว่า
นักท่องเที่ยวต่างชาติจะมีสัดส่วนการใช้บริการที่ไม่มากนัก แต่ก็มีแนวโน้มที่เลือก
ใช้บริการเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 2.83 ในปี 2556 เป็นร้อยละ 3.22 ในปี 2561 อย่างไรก็ตาม
นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียกลับมีสัดส่วนการเลือกใช้บริการท่องเที่ยวเชิง
สุขภาพ ประเภทการตรวจสุขภาพหรือคัดกรองเสริมความงามในประเทศไทย
น้อยลง จากร้อยละ 2.06 ในปี 2556 ลดลงเหลือร้อยละ 0.38 ในปี 2561

ตารางที่ 2 สัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

รายละเอียด	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560
จำนวน นักท่องเที่ยว (พันคน)	180.76	157.90	190.92	211.47	191.88	205.93	156.02	216.48	226.43	292.93
สัดส่วนของ นทท. มาเลเซีย* (%)	83.3	85.75	88.67	92.5	93.03	92.07	89.54	92.23	93.88	94.24
% YOY	-	-12.65	20.82	10.76	-9.27	7.33	-24.24	38.75	4.59	29.36

ที่มา : รวบรวมจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 3 มูลค่าการใช้จ่ายในบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

มูลค่าเฉลี่ยที่นักท่องเที่ยวใช้จ่าย		2556	2557	2558	2559	2560	2561
นวดและสปา	โดยรวม	2,419.35	2,137.54	2,147.53	2,278.33	2,144.40	2,125.48
	อาเซียน	1,593.53	1,664.38	1,513.25	1,595.30	1,460.89	1,372.36
	มาเลเซีย	1,516.18	2,009.93	1,454.11	1,418.27	1,178.99	1,191.01
ตรวจสุขภาพหรือ คัดกรองเสริมความงาม	โดยรวม	11,804.23	19,735.39	23,856.79	21,415.89	36,401.28	38,676.48
	อาเซียน	6,630.13	20,532.54	30,381.08	24,875.55	45,480.79	45,081.04
	มาเลเซีย	4,287.56	14,506.11	11,655.78	7,322.59	10,175.73	7,659.72

ที่มา : รวบรวมจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

เมื่อพิจารณามูลค่าการใช้จ่ายในบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ทั้ง 2 ประเภท ในตารางที่ 3 กลับพบว่า บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประเภทตรวจสุขภาพหรือกิจกรรมเสริมความงามมีมูลค่าการใช้จ่ายที่สูงกว่า บริการนวดและสปา มาก การใช้จ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประเภทตรวจสุขภาพหรือกิจกรรมเสริมความงามของนักท่องเที่ยวต่างชาติโดยภาพรวม มีมูลค่าเฉลี่ย 11,804.23 บาทต่อคนต่อทริป ในปี 2556 และมากถึง 38,676.48 บาทในปี 2561 ขณะที่การใช้จ่ายเพื่อบริการนวดและสปา มีมูลค่าการใช้จ่ายเฉลี่ย เพียง 2,419.35 บาทในปี 2556 และ 2,125.48 บาทในปี 2561 ซึ่งการใช้จ่ายของ นักท่องเที่ยวในกลุ่มอาเซียน และนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียก็ไปในทิศทาง เดียวกันกับนักท่องเที่ยวต่างชาติโดยรวม ข้อสังเกตที่น่าสนใจประการหนึ่งคือ มูลค่าการใช้จ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวประเภทตรวจสุขภาพหรือเสริมความงามมี แนวโน้มเพิ่มขึ้น ในทางกลับกัน การใช้จ่ายเพื่อบริการนวดและสปา กลับมีมูลค่า การใช้จ่ายเฉลี่ยในแต่ละปีลดลง

3.2 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดยะลา

จากการสำรวจสัดส่วนพฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศไทย โดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2557) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว ในจังหวัดยะลามากกว่าร้อยละ 70 เป็นนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้ ในขณะที่นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศมากกว่าร้อยละ 90 มีถิ่นที่อยู่อาศัยในทวีป เอเชีย โดยเฉลี่ยนักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศมาเลเซีย

นอกจากนี้ การสำรวจดังกล่าวยังพบว่า วัตถุประสงค์หลักของการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดยะลา คือ การท่องเที่ยว/พักผ่อน โดยมีสถานที่ท่องเที่ยวเป็นแรงจูงใจลำดับแรก รองลงมาคือ สินค้าราคาถูก อาหารอร่อย ตามลำดับ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 90 จะเดินทางเอง โดยพาหนะที่ใช้ เดินทางมากที่สุดคือ รถยนต์ส่วนตัว รองลงมาเป็นรถโดยสารและรถไฟ นักท่องเที่ยวมากกว่าร้อยละ 80 มาท่องเที่ยวพร้อมกับครอบครัว/ญาติ/เพื่อน และนักท่องเที่ยวมากกว่าร้อยละ 80 พักแรมในโรงแรม จำนวนวันเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทยอยู่ที่ 2.01 วัน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศอยู่ที่ 2.15 วัน

จากการสำรวจเดียวกันนี้ พบว่า ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน ของ นักท่องเที่ยวชาวไทยอยู่ระหว่าง 980.74 — 1,639.82 บาท ในขณะที่นักท่องเที่ยว ต่างชาติมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน อยู่ระหว่าง 1,390.71 — 2,220.06 บาท โดยค่าใช้จ่ายประเภทค่าที่พักมีสัดส่วนมากที่สุด ลำดับถัดมาเป็น ค่าอาหารและ เครื่องดื่ม ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง ค่าพาหนะ และค่าบริการท่องเที่ยวภายในจังหวัด ตามลำดับ

3.3 การศึกษาการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวกับปัจจัยที่ กำหนดการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว (มิ่งสรรพ ขาวสะอาด และคณะ, 2556) ได้ ใช้แบบจำลองในสมการที่ 1 อธิบายค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว

$$TE = f(X_1, X_2, \dots, X_n, \epsilon)$$

โดย TE คือ ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว

$X_1, X_2, \dots, X_n$ คือ ปัจจัยที่กำหนดการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว เช่น รายได้ อายุ

เพศ

ϵ คือ ตัวแปรเชิงสุ่ม

แบบจำลองข้างต้นมีพื้นฐานจากทฤษฎีอุปสงค์ทางอ้อม ซึ่งตัวแปรอิสระ ที่นิยมใช้ประกอบด้วย รายได้ อายุ การศึกษา เพศ สัญชาติ ขนาดของครัวเรือน ระยะเวลาในการพำนักร ชนิตของสถานที่พักรแรมและตัวแปรอื่น ๆ ที่สะท้อนความ แตกต่างทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว ในกรณีที่ใช้ตัวแปรตาม คือ ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว มีลักษณะต่อเนื่องและมีตัวแปรอิสระหลายตัวแปร แบบจำลองที่เหมาะสม คือ แบบจำลองสมการถดถอยเชิงเส้นหลายตัวแปร (Multiple Linear Regression Model)

การใช้แบบจำลองการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวในพรพพัชร รัตน์รุ่งเรืองยศ และรุ่งระวี วีระเวสส์ (2559) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยว ในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยกำหนดให้อุปสงค์ การท่องเที่ยวประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายด้านที่พัก ด้านอาหาร และของที่ระลึก

แหล่งใช้จ่ายใช้สอย ส่วนตัวแปรอิสระ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และวัตถุประสงค์การเดินทาง ผลการศึกษาพบว่าค่าใช้จ่ายทั้ง 3 ประเภทแปรผันโดยตรงกับรายได้ของนักท่องเที่ยวกลุ่มอาเซียน ในขณะที่ค่าใช้จ่ายด้านที่พักแปรผันโดยตรงกับอายุของนักท่องเที่ยวในกลุ่มอาเซียนด้วยเช่นกัน นักท่องเที่ยวกลุ่มชาวจีนและเอเชียตะวันออกมีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายด้านอาหารสูง ส่วนนักท่องเที่ยวกลุ่มยุโรป อเมริกาและโอเชียเนียให้ความสำคัญกับการใช้จ่ายด้านที่พักและแหล่งใช้จ่ายใช้สอย สอดคล้องกับผลการศึกษาของกฤษดา อุดมสุข และลีลา เตียสูงเนิน (2561) ที่ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการซื้อของนักท่องเที่ยวชาวอาเซียนในประเทศไทย พบว่าความแตกต่างทางด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ และเชื้อชาติ ทำให้พฤติกรรมการซื้อแตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ระหว่าง 500 — 1,500 ดอลลาร์สหรัฐ จะใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวประมาณ 200-100 ดอลลาร์สหรัฐ ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ประมาณ 2,500 ดอลลาร์สหรัฐขึ้นไป จะใช้จ่ายประมาณ 2,000 ดอลลาร์สหรัฐ สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้มาก มีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้น้อย

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น จะเห็นได้ว่า ความแตกต่างทางด้านประชากร พฤติกรรมการท่องเที่ยว ประสบการณ์การให้บริการท่องเที่ยว และการใช้บริการท่องเที่ยว นั้นส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายเพื่อบริการการท่องเที่ยว ดังนั้นกลุ่มตัวแปรที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการดำเนินการศึกษาคครั้งนี้ จึงประกอบด้วย 4 กลุ่มตัวแปร ได้แก่ กลุ่มตัวแปรด้านประชากร กลุ่มตัวแปรด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว กลุ่มตัวแปรด้านประสบการณ์การให้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และกลุ่มตัวแปรด้านการใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา

4.วิธีการศึกษา

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาคครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มแรก

คือ นักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยเน้นนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย และกลุ่มที่สอง คือ นักท่องเที่ยวชาวไทย

เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานใดจัดเก็บสถิตินักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา เป็นการเฉพาะ ผู้วิจัยจึงใช้จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวมาเลเซียที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวใน จังหวัดยะลา ซึ่งในปี 2560 มีจำนวนทั้งสิ้น 609,055 คน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561) เป็นจำนวนประชากรที่ต้องการศึกษา โดยแบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 133,589 คนและนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย 475,466 คน เมื่อกำหนดให้ค่าความคาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับร้อยละ 5 ในการสุ่มตัวอย่าง จากสูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ผู้วิจัยสามารถคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างได้เท่ากับ 399.74 หรือ 400 ตัวอย่าง โดยเก็บข้อมูลนักท่องเที่ยวชาวไทย 100 คน นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย 300 กลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง โดยมีเงื่อนไขว่าต้องเป็นนักท่องเที่ยวที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีความสามารถหรือมีกำลังซื้อในสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 การคำนวณค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยวคาดว่าจะจ่ายเพื่อบริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา

ผู้วิจัยคำนวณค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยวคาดว่าจะจ่ายเพื่อบริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จากข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย ค่าบริการที่นักท่องเที่ยวเคยใช้จ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแต่ละประเภท และการเลือกใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา มีสูตรการคำนวณดังต่อไปนี้

$$\exp = \sum_{i=1}^{13} P_i V_i$$

exp คือ ค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยวคาดว่าจะจ่ายเพื่อบริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ซึ่งมีหน่วยเป็นบาทต่อคนต่อทริป

i คือ ประเภทของบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ซึ่งมี 13 ประเภท ได้แก่ (1) การใช้บริการบ่อน้ำร้อนเบตง (2) บริการสปาและเสริมความงาม (3) บริการนวดแผนโบราณ (4) โยคะ สมาธิ ไทชิ ซี่กง (5) การท่องเที่ยวเชิงศาสนา (6) คอร์สบำบัดความเครียด พัฒนาชีวิต (7) อ่านหนังสือ ฟังเพลง ชมงานศิลปะ (8) เดินป่า ปั่นจักรยาน ปีนเขา ชมธรรมชาติ (9) เยี่ยมชมโบราณสถาน มุมชน ท่องเที่ยว (10) สถานออกกำลังกาย (11) อาหาร โภชนาบำบัด อาหารท้องถิ่น (12) ตรวจสุขภาพ และ (13) บริการแพทย์แผนจีน

Pi มีค่าเป็น 1 เมื่อนักท่องเที่ยวเลือกใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประเภทที่ i และมีค่าเป็น 0 เมื่อนักท่องเที่ยวรายดังกล่าวไม่ได้เลือกใช้บริการ

Vi คือ ค่าบริการ ในสกุลเงินบาทที่นักท่องเที่ยวเคยใช้จ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประเภทที่ i

วิธีการคำนวณข้างต้น มีพื้นฐานจากการใช้ข้อมูลตลาด (Market Data) หรือข้อมูลการใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในอดีต (Customer Panel Data) ในการประเมินความคาดหวังว่าจะจ่ายของผู้บริโภค (Bredert, et al., 2006) วิธีนี้เป็นวิธีการเบื้องต้นในการประเมินค่าใช้จ่ายที่ผู้บริโภคแต่ละรายจากราคาที่ผู้บริโภคเคยจ่ายจริง แม้จะเป็นวิธีได้รับความนิยมน้อยกว่าวิธีการสมมุติเหตุการณ์ให้ผู้บริโภคประเมินค่า (Contingent Valuation Method: CVM) และวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบร่วม (Conjoint Analysis) เพราะให้รายละเอียดของช่วงค่าความเต็มใจจ่ายที่แคบกว่า แต่เป็นวิธีที่มีความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลมากกว่า

4.2.2 การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผู้วิจัยอาศัยสถิติเชิงพรรณนา อันได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด ในการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยวคาดว่าจะจ่ายเพื่อใช้บริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) เพื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยว

คาดว่าจะจ่ายเพื่อบริการ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่จำแนกตามประเภทของตัวแปรทางประชากร ตัวแปรพฤติกรรมการท่องเที่ยว ตัวแปรประสบการณ์การใช้บริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และตัวแปรการใช้บริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา โดยมีสมมุติฐานหลักว่า ค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยวคาดว่าจะจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งจำแนกตามประเภทของแต่ละตัวแปรนั้นมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน หากค่าความน่าจะเป็น (P-value) ที่ได้จากการทดสอบความแปรปรวนมีค่าน้อยกว่า 0.05 หรือ 0.1 จะสามารถปฏิเสธสมมุติฐานหลัก และยอมรับสมมุติฐานรองที่ว่า ค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยวคาดว่าจะจ่ายเพื่อบริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งจำแนกตามประเภทของแต่ละตัวแปรนั้นมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และร้อยละ 90 ตามลำดับ

4.2.3 แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยใช้แบบจำลองสมการถดถอยเชิงเส้นหลายตัวแปร เป็นแบบจำลองการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยมีรูปแบบสมการดังต่อไปนี้

$$Y = \alpha + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \dots + \beta_n x_n$$

โดยที่ Y คือ ค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยวเต็มใจจ่ายเพื่อบริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

$x_1, x_2, \dots, x_n$ คือ ตัวแปรอิสระที่ใช้ในแบบจำลอง

$\alpha, \beta_1, \beta_2, \dots, \beta_n$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์คงที่ และค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร x_1 ถึง x_n

ในการเลือกตัวแปรอิสระที่ใช้ในแบบจำลอง ผู้วิจัยจะเลือกตัวแปรอิสระจากตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มตัวแปรด้านประชากร ได้แก่ สัญชาติ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน (2) กลุ่มตัวแปรด้านพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ช่องทางการรับข้อมูลการท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว ที่พักแรม และค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการท่องเที่ยว (3) กลุ่มตัวแปร

ประสบการณ์การให้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และ (4) กลุ่มตัวแปรการให้บริการ
ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา โดยคัดเลือกตัวแปรที่มีค่า
ความน่าจะเป็นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนน้อยกว่า 0.1 มาใช้ในแบบจำลอง
ผู้วิจัยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square Method) ในการประมาณ
ค่าสัมประสิทธิ์ของแบบจำลอง และใช้วิธีการเพิ่มตัวแปรอิสระแบบขั้นตอน
(Stepwise) ในการคัดเลือกตัวแปรอิสระค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้ของแบบจำลอง

5. การอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้ประมาณการค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว
เชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา จากการเก็บแบบสอบถาม
โดยมีสมมุติฐานว่า ค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
ของนักท่องเที่ยวในอำเภอเบตง มีค่าเท่ากับค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยวรายดังกล่าว
เคยใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในลักษณะเดียวกัน (ซึ่งอาจจะไม่ใช่
แหล่งท่องเที่ยวในเบตง แต่อาจจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่นักท่องเที่ยว
เคยใช้บริการหรือมีประสบการณ์การท่องเที่ยวประเภทที่ใกล้เคียงกันมาก่อน)

จากตารางที่ 4 แสดงค่าบริการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประเภท
ต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวเคยใช้บริการในอดีต โดยการเก็บข้อมูลค่าบริการต่ำสุด
ค่าบริการสูงสุด นำมาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นค่ามัธยฐาน
ค่าบริการโดยเฉลี่ย รวมถึงจำนวนนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
ประเภทในแต่ละประเภทจากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน

จากการวิเคราะห์ พบว่า 5 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่
นักท่องเที่ยว 400 คน ใช้บริการมากที่สุด 5 ประเภทได้แก่ (1) เดินป่า ปั่นจักรยาน
ชมธรรมชาติ (2) บ่อน้ำร้อนเบตง (3) เยี่ยมชมโบราณสถาน (4) อาหาร
โภชนาบำบัด และประการสุดท้ายคือ (5) นวดแผนโบราณ โดยมีจำนวน
นักท่องเที่ยวที่เคยใช้บริการจำนวน 351, 317, 299, 262 และ 215 ตามลำดับ
ส่วน 3 อันดับท้ายสุดที่นักท่องเที่ยวเลือกใช้บริการน้อย คือ (1) โยคะ
สมาธิ ไทชิ ชีกง (2) แพทย์แผนจีนและ (3) ตรวจสุขภาพ โดยมีนักท่องเที่ยว
ใช้บริการเพียงแค่ 33, 34, 65 คนตามลำดับ

ถ้าแยกประเภทความต้องการใช้บริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
ตามสัญชาติ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียส่วนใหญ่นิยมใช้บริการกิจกรรม
การท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ 5 อันดับแรกได้แก่ (1) การเดินป่า ปั่นจักรยาน
ชมธรรมชาติ ซึ่งในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียคือ การท่องเที่ยว
ทะเลหมอกอัยเยอร์เวงหรือภูเงงซีลิต ซึ่งเป็นจุดชมทะเลหมอกที่ได้รับความนิยม
จากนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย นอกจากนี้ยังมีจุดชมทะเลหมอกแห่งใหม่ เช่น
ได้ตั้ง นอกจากจุดชมทะเลหมอกดังกล่าว การท่องเที่ยวประเภทชมธรรมชาติ
ยังหมายรวมถึงการเดินทางไปชมดอกไม้เมืองหนาว สวนหมื่นบุปผา รองลงมา
คือ (2) การใช้บริการบ่อน้ำร้อนเบตง (3) เยี่ยมชมโบราณสถาน ซึ่งในมุมมองของ
นักท่องเที่ยว การเยี่ยมชมโบราณสถาน คือ การเดินทางไปที่อุทยานแห่งชาติ
ปิยะมิตร อุโมงค์ประวัติศาสตร์ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์การต่อสู้ระหว่าง
คอมมิวนิสต์กับรัฐบาลมาเลเซีย หรืออุโมงค์เบตงมงคลฤทธิ์ซึ่งเป็นอุโมงค์
ที่ยาวที่สุดแห่งแรกของประเทศไทยที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองเบตง
(4) การท่องเที่ยวเชิงอาหาร โภชนาบำบัดและ (5) นวดแผนโบราณ ตามลำดับ
และในส่วนของการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียมีความต้องการใช้บริการ
น้อยคือ (1) กิจกรรมโยคะ สมาธิ ไทชิ ชีกง และ (2) บริการแพทย์แผนจีน

ในส่วน of นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีความต้องการใช้บริการ
การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพไม่แตกต่างไปจากนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย พบว่า
นักท่องเที่ยวไทยมีความต้องการใช้บริการมากในกิจกรรมการเที่ยว (1) บ่อน้ำร้อน
เบตง (2) การเยี่ยมชมโบราณสถาน และมีความต้องการใช้บริการน้อยในกิจกรรม
(1) การเดินป่า ปั่นจักรยาน ชมธรรมชาติ (2) บริการแพทย์แผนจีน (3) กิจกรรม
โยคะ สมาธิ ไทชิ และ (4) กิจกรรมการตรวจสุขภาพ

จากการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการใช้บริการการท่องเที่ยว
เชิงสุขภาพแตกต่างกัน ทำให้ค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยว
เชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวแตกต่างกันไปตามจำนวนและประเภทกิจกรรม
การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวแต่ละรายใช้บริการ

โดยค่าใช้จ่ายเฉลี่ยสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างคาดว่าจะจ่ายมีค่าเท่ากับ 2,587.8 บาท เมื่อพิจารณาตามลักษณะของนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียมีค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะจ่ายในการใช้บริการเชิงสุขภาพมีค่าโดยเฉลี่ย 2,745.5 บาท มากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะจ่ายเพื่อใช้บริการเชิงสุขภาพเท่ากับ 2,114.7 บาท โดยนักท่องเที่ยวมาเลเซียมีค่าใช้จ่ายในอดีตที่เคยจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประเภทตรวจสุขภาพมากที่สุด โดยมีค่าบริการสูงสุดอยู่ที่ 15,000 บาท รองลงมาคือกิจกรรมการเดินป่า ปั่นจักรยาน ชมธรรมชาติ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายที่เคยใช้บริการอยู่ที่ 7,800 บาท

ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวไทยมีค่าใช้จ่ายในอดีตที่เคยจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากที่สุดคือ การใช้บริการบ่อน้ำร้อน น้ำแร่ โดยมีค่าใช้จ่ายสูงสุดอยู่ที่ 5,000 บาท รองลงมาคือการตรวจสุขภาพ โดยมีค่าใช้จ่ายที่เคยใช้บริการเท่ากับ 3,000 บาท ซึ่งค่าใช้จ่ายเพื่อการตรวจสุขภาพของนักท่องเที่ยวไทยต่ำกว่าค่าใช้จ่ายในการตรวจสุขภาพของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย

การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวคาดว่าจะจ่าย ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) เพื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยวคาดว่าจะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยจำแนกตามประเภทของตัวแปรทางประชากร พฤติกรรมการท่องเที่ยว ประสบการณ์การใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา หากค่าความน่าจะเป็นที่ได้จากการทดสอบความแปรปรวนมีค่าน้อยกว่า 0.1 สามารถปฏิเสธสมมุติฐานหลักและยอมรับสมมุติฐานรองและถูกนำไปใช้ในการจัดทำแบบจำลองสมการถดถอยเชิงเส้นหลายตัวแปรต่อไป

ตารางที่ 4 ค่าบริการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวเคยใช้จ่ายในอดีต

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	ค่าบริการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในลักษณะเดียวกัน ที่นักท่องเที่ยวเคยใช้จ่ายในอดีต (บาท)				จำนวนนักท่องเที่ยว ที่เลือกจะใช้บริการจากจำนวน กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน
	ค่าต่ำสุด	ค่ามัธยฐาน	ค่าเฉลี่ย	ค่าสูงสุด	
1. บ่อน้ำร้อน	20	200	348.1	5,000	317
2. สปาและเสริมความงาม	60	300	438.6	2,500	136
3. นวดแผนโบราณ	60	400	439.9	3,000	215
4. โยคะ สมาธิ โยธา ชี่กง	80	100	140.0	200	33
5. การท่องเที่ยวเชิงศาสนา	50	200	324.6	1,550	199
6. คอร์สบำบัดความเครียด พัฒนาชีวิต	200	1,000	1,462.5	4,000	79
7. อ่าวนั่งเรือ ฟังเพลง ชมนกสีปะ	60	190	336.5	2,320	200
8. เดินป่า ปั่นจักรยาน ชมธรรมชาติ	20	200	434.1	7,800	351
9. เขื่อนชนโบราณสถาน	40	80	276.0	2,000	299
10. ใช้บริการสถานออกกำลังกาย	10	45	186.1	2,400	78
11. อาหาร ไชยสถาน	20	300	425.2	1,500	262
12. ตรวจสุขภาพ	100	800	1,588.7	15,000	65
13. บริการแพทย์แผนจีน	50	200	359.1	2,000	34
ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	100	2,190	2,587.8	15,400	400

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 5 เป็นการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระในกลุ่มตัวแปรด้านประชากรและกลุ่มตัวแปรพฤติกรรมกรท่องเที่ยวทั้ง 12 ตัวแปร ซึ่งได้แก่ 1) สัญชาติ 2) เพศ 3) อายุ 4) ศาสนา 5) ระดับการศึกษา 6) อาชีพ 7) รายได้ต่อเดือน 8) ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 9) ลักษณะการเดินทาง 10) ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว 11) ที่พักแรม และประการสุดท้าย 12) ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการท่องเที่ยว

ตารางที่ 5 ค่าความน่าจะเป็นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนของกลุ่มตัวแปรประชากร และพฤติกรรมการท่องเที่ยวแยกตามลักษณะของประชากร

ตัวแปร	ค่าความน่าจะเป็น (P-value)
1. สัญชาติ **	0.0012
2. เพศ	0.1641
3. อายุ **	0.0062
4. ศาสนา **	0.0059
5. ระดับการศึกษา **	0.0024
6. อาชีพ **	0.0004
7. รายได้ต่อเดือน **	0.0000
8. ช่องทางการรับรู้ข้อมูลฯ **	0.0077
9. ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว **	0.0037
10. ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว	0.8189
11. ที่พักแรม **	0.0032
12. ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการท่องเที่ยว *	0.0784

ที่มา: จากการคำนวณ

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวแปรทางด้านประชากรและกลุ่มตัวแปรด้านพฤติกรรมกรการท่องเที่ยว ได้แก่ สัญชาติ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ลักษณะการเดินทาง ที่พักแรม มีค่าความน่าจะเป็น (P-value) น้อยกว่า 0.05 หมายความว่า ตัวแปรทางด้านประชากรดังกล่าว มีผลต่อการตัดสินใจจะจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ส่วนเพศและระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว ไม่ใช่ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจจะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากค่าความน่าจะเป็นมีค่ามากกว่า 0.1

จากตารางที่ 6 แสดงตัวแปรในกลุ่มตัวแปรประชากรการให้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งประกอบด้วย 12 ตัวแปร

ตารางที่ 6 ค่าความน่าจะเป็นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนของกลุ่มตัวแปรประสบการณ์ใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ตัวแปร	ค่าความน่าจะเป็น (P-value)
1. ประสบการณ์ใช้บริการบ่อน้ำร้อน	0.5585
2. ประสบการณ์ใช้บริการสปาและเสริมความงาม **	0.0160
3. ประสบการณ์ใช้บริการนวดแผนโบราณ **	0.0001
3. ประสบการณ์ใช้บริการโต๊ะ นึ่งสมุนไพร	0.1646
4. ประสบการณ์ใช้ท่องเที่ยวเชิงศาสนา **	0.0077
5. ประสบการณ์ใช้บริการคอร์สบำบัดความเครียด การพัฒนาชีวิต **	0.0000
6. ประสบการณ์ใช้บริการอ่านหนังสือ ฟังเพลง ชมงานศิลปะ	0.3355
7. ประสบการณ์ใช้บริการเดินป่า ปั่นจักรยาน เยี่ยมชมธรรมชาติ	0.1194
8. ประสบการณ์ใช้บริการเยี่ยมชมโบราณสถาน	0.4130
9. ประสบการณ์ใช้บริการสถานออกกำลังกาย	0.5383
10. ประสบการณ์ใช้บริการด้านอาหารและโภชนาบำบัด **	0.0172
11. ประสบการณ์ใช้บริการตรวจสุขภาพ **	0.0056
12. ประสบการณ์ใช้บริการแพทย์แผนจีน **	0.0040

ที่มา: จากการคำนวณ

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ผลการทดสอบความแปรปรวนในตารางที่ 6 พบว่า ตัวแปรที่มีค่าความน่าจะเป็นของการทดสอบความแปรปรวนมากกว่า 0.1 ประกอบด้วย 5 ตัวแปร ได้แก่ 1) ประสบการณ์การใช้บ่อน้ำร้อน 2) ประสบการณ์การให้บริการโยคะ นึ่งสมุนไพร ไทย ชีกงอ 3) ประสบการณ์การให้บริการอ่านหนังสือ ฟังเพลง ชมงานศิลปะ 4) ประสบการณ์การให้บริการปั่นเขา ปั่นจักรยาน เยี่ยมชมธรรมชาติและ 5) ประสบการณ์การให้บริการเยี่ยมชมโบราณสถาน ประสบการณ์การให้บริการสถานออกกำลังกาย หมายความว่า ถึงแม้ว่านักท่องเที่ยวจะเคยมีประสบการณ์หรือไม่มีประสบการณ์ในการใช้บริการเชิงสุขภาพข้างต้นมาก่อน ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นของนักท่องเที่ยวที่คาดว่าจะจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา จะไม่แตกต่างกัน

ในขณะที่อีก 7 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) ประสบการณ์การให้บริการสปาและเสริมความงาม 2) ประสบการณ์การให้บริการนวดแผนโบราณ 3) ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงศาสนา 4) ประสบการณ์การให้บริการคอร์สบำบัดความเครียด การพัฒนาชีวิต 5) ประสบการณ์การให้บริการด้านอาหารและ

โภชนาบำบัด 6) ประสิทธิภาพการให้บริการตรวจสอบสุขภาพ และ 7) ประสิทธิภาพการให้บริการแพทย์แผนจีน มีค่าความน่าจะเป็นของการทดสอบความแปรปรวนน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพการให้บริการท่องเที่ยวในกลุ่มนี้ จะมีค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยวคาดว่าจะจ่าย แตกต่างไปจากนักท่องเที่ยวที่ไม่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ส่วนกลุ่มตัวแปรด้านการให้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ซึ่งประกอบด้วย 13 ตัวแปร ผลการทดสอบความแปรปรวน พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่ มีความน่าจะเป็นน้อยกว่า 0.05 ยกเว้นการให้บริการเดินป่า ปีนเขา และชมธรรมชาติ ที่มีค่าความน่าจะเป็นน้อยกว่า 0.1 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่เลือกใช้บริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จะมีค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่คาดว่าจะจ่าย แตกต่างไปจากนักท่องเที่ยวที่ไม่เลือกใช้บริการ

ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าความน่าจะเป็นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนของกลุ่มตัวแปรการให้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา

ตัวแปร	ค่าความน่าจะเป็น (P-value)
1. การใช้บริการบ่อน้ำร้อนเบตง **	0.0000
2. การใช้บริการสปาและเสริมความงาม **	0.0000
23. การใช้บริการนวดแผนโบราณ **	0.0000
4. การใช้บริการโยคะ สมาธิ ฯ **	0.0000
5. การใช้บริการการท่องเที่ยวเชิงศาสนา **	0.0000
6. การใช้บริการคอร์สบำบัดความเครียด ฯ **	0.0000
7. การใช้บริการอ่านหนังสือ ฟังเพลง ชมงานศิลปะ **	0.0000
8. การใช้บริการเดินป่า ชมธรรมชาติ *	0.0625
9. การใช้บริการเยี่ยมชมโบราณสถาน **	0.0000
10. การใช้บริการสถานออกกำลังกาย **	0.0001
11. การใช้บริการอาหาร โภชนาบำบัด **	0.0000
12. การใช้บริการตรวจสุขภาพ **	0.0000
13. การใช้บริการบริการแพทย์แผนจีน **	0.0000

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแปรจากกลุ่มตัวแปรด้านประชากร ด้านพฤติกรรม การท่องเที่ยว ด้านประสิทธิภาพการให้บริการ และด้านการให้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเบตง ที่มีค่าความน่าจะเป็นของการทดสอบความแปรปรวนน้อยกว่า 0.1 มาเป็นตัวแปรอิสระในแบบจำลองสมการถดถอยเชิงเส้นหลายตัวแปร ผู้วิจัยประมาณการค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร ด้วยวิธีการกำลังสองน้อยที่สุด และใช้วิธีการเพิ่มตัวแปรอิสระแบบขั้นตอน(step-wise) เพื่อคัดเลือกตัวแปรอิสระในแบบจำลอง เนื่องจากการทดสอบความแปรปรวนเป็นการทดสอบนัยสำคัญของตัวแปรอิสระโดยไม่คำนึงถึงตัวแปรอิสระอื่น ๆ ดังนั้นเมื่อนำตัวแปรอิสระที่ได้จากการทดสอบความแปรปรวนมาเป็นตัวแปรในแบบจำลองสมการถดถอยเชิงเส้นหลายตัวแปร จึงจำเป็นต้องคัดเลือกตัวแปรอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้เหลือเฉพาะตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญกับแบบจำลอง

ตัวแปรที่ผ่านคัดเลือกด้วยวิธีการเพิ่มตัวแปรอิสระแบบขั้นตอนประกอบด้วย 1) ตัวแปรอายุ 2) ระดับการศึกษา 3) การใช้บริการบ่อน้ำร้อนเบตง 4) การใช้บริการสปาและเสริมความงาม 5) การใช้บริการนวดแผนโบราณ 6) การใช้บริการท่องเที่ยวเชิงศาสนา 7) การใช้บริการคอร์สบำบัดความเครียด 8) การใช้บริการอ่านหนังสือ ฟังเพลง ชมงานศิลปะ 9) การใช้บริการเดินป่า ปีนจักรยาน ชมธรรมชาติ 10) การใช้บริการอาหารและโภชนาบำบัด 11) การใช้บริการตรวจสุขภาพ และ 12) การใช้บริการแพทย์แผนจีน เนื่องจากตัวแปรทั้ง 12 ตัวแปรนี้ เป็นตัวแปรแบบกลุ่ม (Categorical Variable) ค่าสัมประสิทธิ์ของแบบจำลองจะแยกไปตามประเภทย่อยของแต่ละตัวแปรโดยอ้างอิงกับกลุ่มหรือประเภทอ้างอิงในแต่ละตัวแปร ซึ่งแบบจำลองนี้ ตัวแปรอายุ มีกลุ่มอายุ 20-29 ปี เป็นกลุ่มอ้างอิง ตัวแปรระดับการศึกษา มีกลุ่มมัธยมศึกษา เป็นกลุ่มอ้างอิง ส่วนตัวแปรการให้บริการที่เหลือ มีกลุ่มไม่เลือกใช้บริการ เป็นกลุ่มอ้างอิง ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระในแบบจำลองผ่านการคัดเลือก

ด้วยวิธีการเพิ่มตัวแปรอิสระแบบขั้นตอนแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าสัมประสิทธิ์ของแบบจำลองสมการถดถอยเชิงเส้นหลายตัวแปร

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	ค่าสถิติเคอชัน	ค่าความน่าจะเป็น
ค่าคงที่ **	240.7	95.5	0.0121
อายุ (กลุ่มอ้างอิง: 20-29)			
30-39 **	191.8	64.5	0.0031
40-49	89.6	73.3	0.2219
50-59 **	264.5	93.1	0.0047
มากกว่า 60 *	179.3	102.5	0.0808
ระดับการศึกษา (กลุ่มอ้างอิง: มัธยมศึกษา)			
ปริญญาตรี	-43.5	66.8	0.5154
ปริญญาโทและสูงกว่า *	154.2	85.7	0.0726
อื่นๆ	-73.4	99.7	0.4623
การใช้บริการนันทนาการ			
ใช้บริการ **	347.2	57.8	0.0000
การใช้บริการสปาและเสริมความงาม			
ใช้บริการ **	458.3	54.3	0.0000
การใช้บริการนวดแผนโบราณ			
ใช้บริการ **	379.7	54.13	0.0000
การใช้บริการท่องเที่ยวเชิงศาสนา			
ใช้บริการ **	470.0	48.9	0.0000
การใช้บริการคอร์สบำบัดความเครียด			
ใช้บริการ **	1486.3	64.4	0.0000
การใช้บริการอ่านหนังสือ ฟังเพลง ชมศิลปะ			
ใช้บริการ **	271.6	47.4	0.0000
การใช้บริการเดินป่า ปั่นจักรยาน ชมธรรมชาติ			
ใช้บริการ **	314.0	69.8	0.0000
การใช้บริการอาหารและโภชนาบำบัด			
ใช้บริการ **	395.2	51.7	0.0000
การใช้บริการตรวจสุขภาพ			
ใช้บริการ **	1669.0	75.9	0.0000
การใช้บริการแพทย์แผนจีน			
ใช้บริการ **	467.0	101.7	0.0000

Adjusted R²: 0.8787 Standard error: 428.3 F_(1,157): 160.4 (0.0000)

ที่มา: จากการคำนวณ

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

จากตารางที่ 8 ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากแบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่า นักท่องเที่ยวอายุระหว่าง 20-29 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จะมีค่าใช้จ่ายที่เต็มใจจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 240.70 บาท (ซึ่งค่าที่ได้คือค่าสัมประสิทธิ์ค่าคงที่) โดยนักท่องเที่ยวกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี 50-59 ปี และ 60 ปีขึ้นไป จะมีค่าใช้จ่ายที่เต็มใจจ่ายเพิ่มขึ้นเป็น 432 บาท (ซึ่งมาจากค่า 240.7+191.8 =432.5 บาท) 505 บาท และ 420 บาทตามลำดับ ในขณะที่

นักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 40-49 ปี มีค่าใช้จ่ายที่ไม่แตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 20-29 ปีหรือไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาตัวแปรระดับการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาดังแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป มีค่าใช้จ่ายที่เต็มใจจ่ายเพิ่มขึ้นเป็น 394 บาท (240+154=394 บาท) ในขณะที่นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและการศึกษาระดับอื่น ๆ มีค่าใช้จ่ายที่ไม่แตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หรือไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ หากนักท่องเที่ยวใช้บริการเชิงสุขภาพ อันประกอบด้วย กิจกรรมบ่อน้ำร้อนเบตง กิจกรรมสปาและเสริมความงาม กิจกรรมนวดแผนโบราณ กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงศาสนา กิจกรรมคอร์สบำบัดความเครียด กิจกรรมอ่านหนังสือ ฟังเพลง ชมศิลปะ กิจกรรมเดินป่า ปั่นจักรยาน ชมธรรมชาติ กิจกรรมอาหารและโภชนาบำบัด กิจกรรมตรวจสุขภาพ กิจกรรมแพทย์แผนจีน จะทำให้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่คาดว่าจะจ่ายเพิ่มขึ้นเป็น 587, 698, 620, 710, 1,726, 512, 554, 635, 1,909 และ 707 บาทตามลำดับ

6. สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ทั้งนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียและนักท่องเที่ยวชาวไทย มีความต้องการใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยประเภทของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีสัดส่วนการใช้บริการมากที่สุด คือ การเดินป่า ปั่นจักรยาน ชมธรรมชาติ รองลงมาคือ การใช้บริการบ่อน้ำร้อน การเยี่ยมชมโบราณสถานและชุมชนท่องเที่ยว อาหารและโภชนาบำบัด นวดแผนโบราณ เป็นต้น โดยบริการเชิงสุขภาพทั้ง 5 ประเภทนี้ มีสัดส่วนการเลือกใช้บริการของนักท่องเที่ยวเกินกว่าร้อยละ 50 ของกลุ่มตัวอย่าง ในขณะที่โยคะ สมาธิ ไทชิ ชีกง แพทย์แผนจีน การตรวจสุขภาพและคอร์สบำบัดความเครียด พัฒนาชีวิต เป็นกลุ่มบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีสัดส่วนการใช้บริการของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างน้อยกว่าร้อยละ 25

ค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยวคาดว่าจะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยรวมมีมูลค่าเฉลี่ย 2,587.8 บาทต่อคนต่อทริป แต่เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทของบริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ นักท่องเที่ยวคาดว่าจะจ่ายเพื่อบริการตรวจสุขภาพมากที่สุด โดยมีมูลค่าเฉลี่ย 1,588.7 บาทต่อคนต่อทริป ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่พบว่านักท่องเที่ยวโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติ ใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวรวมกับการตรวจสุขภาพหรือเสริมความงามในมูลค่าเฉลี่ยที่สูงกว่า บริการนวดและสปาเสริมความงาม

แม้ว่าบริการตรวจสุขภาพจะมีสัดส่วนการให้บริการของที่ค่อนข้างน้อย แต่เป็นบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่สามารถพัฒนาเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะได้ อย่างไรก็ตาม บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีสัดส่วนการให้บริการมาก ได้แก่ การบริการเดินป่า ปั่นจักรยาน ชมธรรมชาติ การใช้บริการบ่อน้ำร้อน บริการการเยี่ยมชมโบราณสถานและชุมชนท่องเที่ยว บริการอาหารและโภชนาบำบัด บริการนวดแผนโบราณ ทั้ง 5 ประเภทนี้ ยังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและต่อยอด เพื่อรักษาตลาดบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีอยู่เดิม

ค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยวคาดว่าจะจ่ายเพื่อบริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มีมูลค่าที่ต่างกันไปตามสัญชาติ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ ระดับรายได้ ช่องทางการรับข้อมูล ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว ที่พักแรม มูลค่าการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวรวม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กฤษดา อุดมสุข และลีลา เต็งสูงเนิน (2561) พบว่า อายุ เชื้อชาติและระดับรายได้ ส่งผลต่อพฤติกรรม การซื้อที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยว เช่นเดียวกัน ในขณะที่ค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยวคาดว่าจะจ่ายกลับไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกนักท่องเที่ยวตามเพศ หรือจำแนกตามระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวใช้ในการท่องเที่ยว นอกจากนี้ แบบจำลองสมการถดถอยเชิงเส้นหลายตัวแปร ยังแสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวในกลุ่มอายุ 50-59 ปี มีค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะจ่ายเพื่อการบริการท่องเที่ยวส่วนเพิ่มมากกว่านักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ

จึงเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มที่ผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่ต้องให้ความสำคัญ

6.1 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรจะมีการใช้แบบจำลองอื่น เช่น แบบจำลองวิธีการสมมติเหตุการณ์ ให้ผู้บริโภคมองประเมินค่า (Contingent Valuation Method: CVM) เพื่อศึกษาความเต็มใจจะจ่ายของนักท่องเที่ยว เพื่อเปรียบเทียบว่า ประเภทของการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่เกิดขึ้นในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา จะให้ผลการศึกษาที่สอดคล้องกับแบบจำลองที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการศึกษาหรือไม่ เพื่อช่วยให้ผู้ที่นำข้อมูลหรือผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้องต่อไปในอนาคต

6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

นักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวที่มีความเต็มใจจะจ่ายสูง แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เป็นนักท่องเที่ยวที่มีมูลค่าสูง (High Value Tourism) ซึ่งแตกต่างจากนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ ดังนั้น หน่วยของของรัฐหรือภาคเอกชนที่สนใจจะให้บริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ส่วนให้ความสนใจกับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ เนื่องจากสามารถสร้างรายได้เข้าสู่องค์กร ท้องถิ่นหรือประเทศได้เป็นจำนวนมาก โดยไม่จำเป็นต้องเน้นปริมาณ แต่ให้ความสำคัญกับนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและมีความเต็มใจจะใช้เพื่อบริการการท่องเที่ยวประเภทนี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2561). สถิตินักท่องเที่ยวภายในประเทศ ปี 2560 (ภาคใต้). สืบค้น 6 ธันวาคม 2561, จาก <https://www.mots.go.th/News-link.php?nid=11010>.
- กฤษดา อุดมสุข และลีลา เตีย่งสูงเนิน. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อของนักท่องเที่ยวชาวอาเซียนในประเทศไทย, วารสารสุทธิปริทัศน์. 32(103), 107-118.
- กรมการค้าระหว่างประเทศ. (2563). สถิติการค้าชายแดนผ่านแดน ปี 2561-2563 (ม.ค.-มิ.ย.). สืบค้น 3 กันยายน 2563 จาก <https://www.dft.go.th/bts/show-detail-bts/ArticleId/15907/-2561-2563-1>
- ปวรพัชร รัตนรุ่งเรืองยศ และรุ่งระวี วีระเวสส์. (2559). ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวในประเทศไทย ของนักท่องเที่ยวต่างชาติ, วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 13(2), 158-166.
- มิ่งสรรพ ขาวสอาด อัครพงศ์ อันทอง, พรทิพย์ เจริญธีรวิทย์, กุลดา เพ็ชรารุณ และนุกุล เครือฟู. (2556) เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการท่องเที่ยว. เชียงใหม่: สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานปลัด กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). รายงานภาวะเศรษฐกิจการท่องเที่ยว Tourism Economic Review. สืบค้น 6 ธันวาคม 2561, จาก https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=762
- Breidert, C., Hahsler, M., & Reutterer, T. (2006). A Review of Methods for Measuring Willingness-to-Pay. Innovative Marketing, 2(4), 8-32
- Global Wellness Institute (2018), Global Wellness Tourism Economy, November 2018 สืบค้นเมื่อ 21 พฤศจิกายน 2562 จาก https://globalwellnessinstitute.org/wp-content/uploads/2018/11/GWI_GlobalWellnessTourismEconomyReport.pdf